

Casus docent

Dalibor Jílek

Seminární výuka mezinárodního práva uprchlického v kombinaci s anglickým jazykem vycházela ve svém prazákladu z latinského rčení „*fabula docet*.“ Ano, bajka učí, moralizuje i žertuje. Ohniskem seminářů se ovšem nestaly epické smyšlené příběhy, nýbrž velmi krátce sepsané životní osudy uprchlíků. Případy se týkaly jejich statusu podle definičního ustanovení čl. 1 a 33 Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951. Každý případ byl zcela jedinečný a vyvíjel se na pozadí svébytných sociálních a politických událostí. Každý případ byl také stručný (až na jednu výjimku) a spjatý s otevřeným koncem.

Hluboký účel vitálního případu tkví v provázání normativních vzorců chování se životem, jenž může být uchopen jako záležitost sociálních faktů. Kauza spojuje *the „ought“ with the „is“*.

Případ nutí provádět právně intelektuální operace a oživuje šedivé teoretické konstrukce.

Kauza nemůže být vyřešena bez výkladu pravidel chování, které se k ní váží. Interpretace není automatická racionální činnost, nýbrž zahrnuje vytrvalou intelektuální volbu a sahá jistě i k intuici. Navzdory instruktivní syntéze interpretačních metod, jež provádí čl. 31–33 Vídeňské úmluvy o smluvním právu z roku 1969, není snadné naučit se používat jazykový výklad anglického textu. Jazykový interpretační kánon odkazuje na anglickou gramatiku, syntax a sémantiku. Jen zdánlivě jedno-

duším se zdá užívání systematického, účelového či efektivního výkladu norem v souvislostech anglického textu. Jenže případ zahrnuje imperativ: musí být vyřešen. Naplnit poselství příkazu usnadňovala „Příručka procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka“, která byla k dispozici v anglické verzi. Pomůcka se stala inspiračním výkladovým zdrojem.

Kauza učí multifunkčním způsobem. Nestačí ovšem pravidla pouze vykládat a chápat jejich racionální důvod: normy musejí být použity na daný příběh. Jejich aplikace má vyústit v řešení, kteréžto lze argumentačně ospravedlnit.

Řešení případů v seminární výuce uprchlického práva v kombinaci s anglickým jazykem bylo účelovou hrou. Ve hře nebyl rozdíl mezi herci a režiséry. Všichni se učili a byli učeni. Všichni překonávali hru. Takto se případy stávaly přitažlivým cílem i prostředkem. Najednou začalo platit jiné latinské úsloví „*casus trahunt*“.

SUMMARY

This article emphasizes some ways important for teaching case studies in the Integrated English Language Course in Refugee Law. It focuses on legal reasoning and application of rules to each particular case as well as on supporting the intellectual development of law students.